

Rozjeli jsme vzdělávání o totalitě přes film, debatu a pracovní list

10.2.2026 - Petra Jungwirthová | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Ústav pro studium totalitních režimů ve spolupráci s EduFilm a Spolkem 3kino připravil projektová dopoledne pro školy, která propojují film, dějepis, občanskou výchovu a mediální gramotnost. Studenti mají možnost nejen sledovat filmy, ale také diskutovat, analyzovat a porozumět mechanismům totalitní moci a manipulace. Program odstartoval první projekcí - filmem 5 pravidel - v úterý 10. února v prostorách Kampusu Hybernská v Praze 1. Cyklus promítání EduFilm potrvá až do 25. června 2026.

Ústav pro studium totalitních režimů s uvedenými partnery dlouhodobě spolupracuje na dopoledních projekcích pro školy, která propojují film, dějepis, občanskou výchovu a mediální gramotnost. Cílem je nabídnout studentům hlubší porozumění tomu, jak fungují totalitní režimy – nejen skrze fakta, ale prostřednictvím prožitku, reflexe a řízené diskuse. *„Nejde nám jen o projekci filmu. Film je startovní čára – prostředek, jak studenty vtáhnout do tématu. Skutečná edukace začíná až ve chvíli, kdy s nimi společně rozebíráme, co viděli, jaké emoce to v nich vyvolalo a jaké mechanismy moci a manipulace dokážou rozpoznat. Právě propojení filmu, pracovního listu a řízené diskuse považujeme za klíčové,”* vysvětluje **Jan Samohýl**, koordinátor vzdělávacích aktivit Ústavu pro studium totalitních režimů. Studenti tak pracují s metodicky zpracovanými pracovními listy a diskutují s historiky jako jsou Jan Cholinský, Jan Kalous, Petr Placák, František Stárek, Martin Tichý a Blanka Zubáková. Díky jejich odbornému zázemí mohou žáci klást otázky, konfrontovat názory a hledat paralely se současností.

„Film je prostředkem, který otevírá diskusi o manipulaci, moci a rozhodování jednotlivců i celých společností.“

Ladislav Kudrna, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů to doplňuje: *„Film je prostředkem, který otevírá diskusi o manipulaci, moci a rozhodování jednotlivců i celých společností. V následné debatě pak společně se studenty rozebíráme, proč jinak rozumní lidé často iracionálně souhlasí s tím, co jde očividně proti jejich občanským, politickým i ekonomickým zájmům, a dokonce to aktivně podporují. Porozumění těmto procesům je zásadní pro fungování demokratické společnosti – a zároveň nejlepší prevencí opakování totalitních zkušeností.“* V rámci programu se promítají filmy, které nejsou běžně dostupné. Patří mezi ně například *Vlny* režiséra Jiřího Mádl, sledující novináře v Československu 60. let; *Objekt / Figurant* Roberta Glińského, který zkoumá manipulaci a patologické strategie tajné policie; nebo experimentální dokument *5 pravidel* Vavřince Menšla, jenž účastníky zavádí do imaginárního totalitního režimu a ukazuje, jak fungují poslušnost, konformita a manipulace. Každý film je odrazovým můstkem pro diskusi, analýzu a rozvoj kritického myšlení.

„Ústav nechce být uzavřenou badatelskou institucí. Naopak – považujeme za svou povinnost aktivně vstupovat do vzdělávání a veřejného prostoru. Projekty jako EDU Film nám umožňují přenášet výsledky výzkumu do přirozené a atraktivní formy pro mladou generaci,” konstatuje **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele ÚSTR. Projektová dopoledne se zaměřují na moderní historii střední Evropy, ideologie, propagandu, principy totalitního systému, mechanismy manipulace a sociální kontext, včetně problematiky závislostí. Organizátoři věří, že propojení filmu, pracovních listů a diskuse nabízí studentům jedinečnou možnost prožít a analyzovat historii z perspektivy osobní zkušenosti a připravit se na kritické uvažování. Spolupráce se spolkem 3kino a EDU Film tak dokládá, že výuka soudobých dějin může být živá, dialogická a aktuální.

AUTOR: **PETRA JUNGWIRTHOVÁ**
FOTO: **ÚSTR / KRYŠTOF FOJTÍČEK**

Související:

- Více informací naleznete na www.3kino.cz/edu-film/
- 3Kino EduFilm – program únor až červen 2026

<https://www.ustrcr.cz/vzdelavani-o-totalite-pres-film-debatu-a-pracovni-list>